

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ**

КОРОТКОСТРОКОВА ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

**«Передумови, політичні та економічні механізми реінтеграції
Криму та Донбасу»**

Шифр програми: ЗКП/2025/008

Рік запровадження програми: 2025

Програму затверджено: рішення Науково-методичної ради Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 11 квітня 2025 року № 05-25

Програму погоджено: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 08 липня 2025 р. № 91-25

ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

1. Загальна інформація	
Назва програми	Передумови, політичні та економічні механізми реінтеграції Криму та Донбасу
Шифр програми	ЗК/2025/008
Тип програми за змістом	загальна короткострокова програма підвищення кваліфікації
Форма(и) навчання	дистанційна у синхронному режимі
Цільова група	державні службовці, які займають посади державної служби категорій «Б» та «В», посадові особи місцевого самоврядування, які займають посади, віднесені до IV-VII категорій посад
Передумови навчання за програмою	
Найменування замовника освітніх послуг у сфері професійного навчання за програмою	
Найменування партнера (партнерів) програми	
Обсяг програми	0,67 кредит ЄКТС
Тривалість програми та організація навчання	загальна тривалість програми: 5 днів протягом двох тижнів 1 день – 4 години; 2 день – 4 години; 3 день – 3 години; 4 день – 3 години; 5 день – 2 години тестування
Мова(и) викладання	українська
Напрямок(и) підвищення кваліфікації, який (які) охоплює програма	деокупація та реінтеграція тимчасово окупованої території та управління деокупованою територією
Перелік професійних компетентностей, на підвищення рівня яких спрямовано програму ²	професійні знання щодо застосування національного законодавства під час формування/реалізації політики; прийняття ефективних рішень; виконання на високому рівні поставлених завдань; комунікації та взаємодія; впровадження змін, сприйняття змін
Укладач(і) програми	Клименко Наталія Григорівна, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри глобальної та національної безпеки Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, nataliia.klymenko@knu.ua
2. Загальна мета	
Підвищення рівня обізнаності державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування щодо причин та наслідків збройної агресії РФ та тимчасової окупації Криму та Донбасу. Формування вмінь державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування застосовувати норми законодавства під час формування та реалізації державної політики щодо реінтеграції Криму та Донбасу, а також навичок комунікації та взаємодії зі стейкхолдерами із зазначених питань	
3. Очікувані результати навчання	
За результатами навчання слухачі повинні демонструвати:	
знання	основних причин виникнення збройної агресії РФ та тимчасової окупації Криму та Донбасу, а також ліквідації їх наслідків; основних заходів реінтеграції Криму та Донбасу і відновлення територіальної цілісності; особливостей розроблення проєктів нормативно-правових актів

уміння	застосовувати норми міжнародного та вітчизняного законодавства під час виконання посадових (службових) обов'язків (аналізу документів, розроблення проєктів нормативно-правових актів, підготовки пропозицій тощо); аналізувати стан дотримання прав і свобод громадян (в межах компетенції), у тому числі внутрішньо переміщених осіб
навички	комунікації та висвітлення подій у контексті реінтеграції окупованих територій
4. Викладання та навчання (методи навчання, форми проведення навчальних занять)	
Дистанційно в синхронному режимі передбачається участь у вебінарах, під час яких проводяться лекції, тематичні дискусії, аналіз ситуацій, практичні роботи та розв'язання ситуаційних завдань	
5. Ресурсне забезпечення дистанційного навчання	
Назви вебплатформи, вебсайту, електронної системи навчання, через які здійснюватиметься дистанційне навчання із зазначенням посилання (вебадреси)	дистанційне навчання в синхронному режимі – доступ до вебкабінету відео-конференції надається після реєстрації
Назва дистанційного етапу/модуля	
6. Оцінювання і форми поточного, підсумкового контролю	
Складові оцінювання та їх питома вага у підсумковій оцінці (%)	відвідування занять (дистанційно в синхронному режимі) – 50 %; підсумковий контроль – 50%. Документ про підвищення кваліфікації видається за умови набрання учасником професійного навчання не менше ніж 75%, обрахованих з урахуванням питомої ваги кожної зі складових оцінювання та за умови успішного проходження підсумкового контролю
Форма підсумкового контролю	тестування

2021

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Назва теми	Кількість годин				
	загальна кількість годин/ кредитів ЄКТС	у тому числі:			
		аудиторні заняття	дистанційні заняття	навчальні візити	самостійна робота
Тема 1. Геополітичні аспекти збройної агресії Росії проти України	3		2		1
Тема 2. Особливості гібридної війни Росії проти України	3		3		
Тема 3. Вплив анексії Криму й тимчасової окупації окремих територій Донбасу на національну безпеку України	3		2		1
Тема 4. Політичні та міжнародно-правові механізми деокупації та відновлення територіальної цілісності держави: світовий досвід і Україна	4		3		1
Тема 5. Економічні, соціальні та екологічні аспекти реінтеграції кримського та донецького регіонів	5		4		1
Підсумковий контроль результатів навчання	2		2		
РАЗОМ	20/0,67		16		4

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Геополітичні аспекти збройної агресії Росії проти України

Система міжнародних відносин в умовах російської загрози. Пастки геополітичних прорахунків Заходу для глобальної безпеки. Проактивність зовнішньої політики України у протистоянні збройній агресії. Виклики збройної агресії як каталізатор перезавантаження зовнішньої політики України.

Реакція світової спільноти на гібридну та збройну агресію. Роль міжнародних безпекових організацій та форумів. Економічний тиск та політика санкцій. Активізація радикальних та антиєвропейський сил на підтримку Росії. Руйнування системи міжнародної безпеки.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного навчання: Сутність поняття «гібридна війна». Збройна агресія проти України: основні причини виникнення та учасники. Дії міжнародних безпекових організацій та світової спільноти з приводу збройної агресії. Роль та місце Європейського Союзу та США у формуванні нового світового порядку.

Тема 2. Особливості гібридної війни Росії проти України

Гуманітарна та внутрішньополітична сфери: заперечення української ідентичності; спроби впливу на політичні процеси; інформаційне супроводження гібридної війни. Силкові, спеціальні та дипломатичні операції. Економічний вимір гібридної агресії.

Воєнні загрози та питання зміцнення оборони. Особливості проведення антитерористичної операції. Російські спецслужби в Криму і на Донбасі: способи протидії.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, тематична дискусія.

Тема 3. Вплив анексії Криму й тимчасової окупації окремих територій Донбасу на національну безпеку України

Воєнні загрози та питання зміцнення оборони. Ресурсні втрати внаслідок воєнних дій. Соціальні наслідки збройної агресії Росії проти України. Втрати України від анексії Криму.

Особливості публічного управління в умовах збройної агресії. Запровадження воєнного стану в Україні. Військово-цивільні адміністрації: підстави для створення, повноваження та порядок діяльності. Внутрішня міграція України в умовах військових та соціально-економічних загроз.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, практична робота.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного навчання: Правовий статус тимчасово окупованої території та правовий режим на тимчасово окупованій території. Військово-цивільні адміністрації, місцеві органи виконавчої влади, органів місцевого самоврядування: спільне та відмінності.

Тема 4. Політичні та міжнародно-правові механізми деокупації та відновлення територіальної цілісності держави: світовий досвід і Україна

Міжнародний досвід врегулювання територіальних конфліктів. Державна політика України щодо деокупації та реінтеграції Криму та Донбасу. Соціокультурна інтеграція та адаптація переселенців з Донбасу та Криму. Відповідальність за колабораціонізм за законодавством України.

Умови реінтегрування тимчасово окупованих територій Донбасу. Сценарні прогнози щодо розвитку подій довкола Криму. Особливості вдосконалення інформаційної основи національного розвитку в Україні у контексті відновлення її територіальної цілісності.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, тематична дискусія.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного навчання: Сфери, в яких введені санкції проти РФ за вчинення акту агресії проти України. Держави, якими були введені такі санкції та зміна обсягу цих санкцій. Досвід Балканських країн з реінтеграції територій. Досвід відновлення Південної Кореї. Досвід Німеччини після Другої світової війни.

Тема 5. Економічні, соціальні та екологічні аспекти реінтеграції кримського та донецького регіонів

Відновлення Донбасу: оцінка соціально-економічних втрат і пріоритетні напрями державної політики реінтеграції.

Соціально-економічні аспекти екологічних і природно-техногенних загроз із тимчасово окупованих територій України.

План заходів з реалізації Стратегії деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. Стратегія економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 року.

Економічні санкції як засіб впливу на Російську Федерацію.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, тематична дискусія.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного навчання: Основні положення Стратегії деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. План деокупації Донбасу «механізм малих кроків».

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання за дистанційною формою здійснюється за такими складовими:

відвідування занять (дистанційно в синхронному режимі) – 50 %, що становить 50 балів;

підсумковий контроль (тестування) – 50 %, що становить 50 балів.

Документ про підвищення кваліфікації видається за умови набрання учасником професійного навчання не менше ніж 75% (75 балів), обрахованих з урахуванням питомої ваги кожної зі складових оцінювання та за умови успішного проходження підсумкового контролю.

ЛІТЕРАТУРА, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ, ОБОВ'ЯЗКОВІ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Література та інші інформаційні ресурси

1. Інтерпретація російсько-українського конфлікту в західних наукових і експертно-аналітичних працях / за ред. : Володимира Кулика. Київ : ІПЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. 328 с. URL: <https://bit.ly/3Pwy1pp>.

2. Реінтеграція Криму: урядові плани та формування механізмів міжнародної підтримки / Бабін Борис, Барієв Ескендер, Барієва Зарема, Бойченко Світлана, Власенко Ольга, Волянчук Ольга, Галенко Олександр, Захаренко Костянтин, Коржов Геннадій, Коротких Людмила, Ломброзо В'ячеслав, Ляшенко Володимир, Муждабаєв Айдер, Плешко Едуард, Позняк Олександр, Потапенко В'ячеслав, Потапова Валентина, Приходько Анна, Сеїтосманов Айдер, Сіманський Дмитро, Усеїнова Зарема, Хлобистов Євген; За заг. редакцією: Бабіна Б.В., Барієва Е.Е.; Кримськотатарський Ресурсний Центр. Київ, 2023. 48 с.

3. Щербань С. Аналітичний огляд результатів соціологічних досліджень щодо ставлення суспільства до колабораціонізму та правосуддя щодо нього. Київ, 2024. URL: <https://www.helsinki.org.ua/wp-content/uploads/2024/08/Analitchnyy-ohliad-rezultativ-sotsiologichnykh-doslidzen-1.pdf>.

4. Щорічна доповідь про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2023 році. Омбудсман України. <https://ombudsman.gov.ua/report-2023/images/documents/annual-report-2023.pdf>.

5. Примарна ясність: міфи і стереотипи навколо Донбасу і війни / М. Барва, О. Білокобильський, О. Ірпінський, А. Москаленко, А. Петренко, Т. Пігурська, В. Проскурня, Ю. Чистякова; за заг. ред. О. Білокобильського та Н. Нестеренко. ГО «Східноукраїнський центр громадських ініціатив». Київ : ФОП Ямчинський О.В., 2024. 304 с.

Перелік нормативно-правових актів

1. Женевська Конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text.

2. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 08.06.1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text.

3. Про військово-цивільні адміністрації : Закон України від 03.02.2015 р. № 141-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>.

4. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>.

5. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України

від 20.10.2014 р. № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>.

6. Про затвердження Стратегії економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.08.2021 р. № 1078-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1078-2021-%D1%80#Text>.

7. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 березня 2021 року «Про Стратегію деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя». Указ Президента України від 24.03.2021 р. № 117/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117/2021#Text>.

9. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки». Указ Президента України від 28.12.2021 р. № 685/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>.

10. Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.09.2021 р. № 1171-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-z-1171r>.

